

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2013
6. volební období

297.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
ze 43. schůze konané dne 28. února 2013

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení /kód dokumentu 17883/12, KOM(2012) 744 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra spravedlnosti Ing. Bc. Radomíra Daňhela, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Ivany Weberové a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Ivana Weberová v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení

KOM(2012) 744 v konečném znění, kód Rady 17883/12
Interinstitucionální spis 2012/0360/COD

- **Právní základ:**
Článek 81 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
9. 1. 2013
- **Datum projednání ve VEZ:**
24. 1. 2013 (1. kolo)
- **Procedura:**
Spolurozhodovací.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 6. 1. 2013, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 28. 1. 2013 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Navzdory obecně uznávanému přínosu nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení (dále též „úpadkové nařízení“), které pomohlo zvýšit právní jistotu a usnadnilo justiční spolupráci při řešení přeshraničních případů insolvence, se po 10 letech jeho platnosti ukazuje, že ve svém stávajícím znění již nedokáže adekvátně reflektovat aktuální priority Unie a národní praxi v oblasti insolvenčního práva. I v reakci na vysoký počet evropských podniků, které se v důsledku finanční krize dostaly do úpadku, proto Komise zahájila veřejnou konzultaci se zainteresovanými stranami a zároveň si nechala několika nezávislými vědeckými subjekty vypracovat dvě externí studie o uplatňování výše uvedeného nařízení v praxi. Na jejich základě identifikovala základní nedostatky stávajícího právního rámce v této oblasti, jejichž vyřešení si posléze předsevzala ve svých strategických dokumentech „*Small Business Act*“ či „*Akt o jednotném trhu II*“. V návaznosti na to Komise v prosinci 2012 představila balíček tří dokumentů pod názvem „*Nový evropský přístup k úpadku a insolvenci*“, jehož součástí je sdělení Komise o modernizaci insolvenčního práva¹, zpráva Komise k aplikaci úpadkového nařízení²

¹ KOM(2012) 742 v konečném znění.

² KOM(2012) 743 v konečném znění.

a v neposlední řadě i předmětný návrh revize zmíněného nařízení. Zatímco první dva dokumenty jsou nelegislativní povahy a soustřeďují se na zhodnocení praktické aplikace úpadkového nařízení, respektive hloubkovou analýzu s tím souvisejících problémů, navrhovaná revize nařízení přináší konkrétní opatření zacílená na zefektivnění evropského rámce pro řešení přeshraničních úpadků. Ve svém souhrnu mají přispět k zajištění hladkého fungování vnitřního trhu a zvýšení jeho odolnosti při hospodářských krizích.

- **Obsah a dopad:**

Změny, které jsou podstatou předložené revize úpadkového nařízení, lze rozdělit do pěti základních tematických celků:

- 1) rozšíření oblasti působnosti úpadkového nařízení;
- 2) vyjasnění pravidel příslušnosti;
- 3) změny v oblasti vedlejšího řízení;
- 4) nové požadavky na zveřejňování informací o řízení a přihlašování pohledávek;
- 5) změny zaměřené na skupiny společností.

Na základě revize má dojít k rozšíření působnosti předmětného nařízení, a to prostřednictvím změny stávající definice „úpadkového nařízení“. Ta by měla napříště pokrývat i před-úpadková řízení i typy „hybridních“ řízení, v nichž není jmenován správce podstaty a dlužníkovi zůstávají určitá dispoziční oprávnění ve vztahu k jeho majetku, přičemž kontrolní a dohledovou funkci v tomto ohledu plní soud. Rozšířená definice by měla obsáhnout také řízení o úpravě dluhu za účelem dosažení záchrany, jež mají vést k dohodě mezi dlužníkem a jeho věřiteli ještě před rozhodnutím o úpadku. Díky uvedeným krokům by mohly být popsány případy řízení uznávány za úpadková řízení v celé Unii – tj. s účinky ve všech členských státech.

Pokud jde o změny v oblasti příslušnosti pro zahájení úpadkového řízení, návrh toliko upřesňuje stávající pravidla při zachování konceptu tzv. centra hlavních zájmů dlužníka³. Nová úprava má především zabránit negativnímu jevu v podobě tzv. *forum shoppingu* – tedy možnosti volby nejvhodnějšího soudu na základě účelového přemístění sídla společnosti, resp. místa podnikání fyzické osoby, do jiného členského státu. Důležitým v této souvislosti je fakt, že návrh při řešení sporných otázek týkajících se stanovení příslušnosti vychází z ustálené judikatury Soudního dvora EU (viz např. rozsudek ve věci C – 396/09, *Interedil*) a ze vzorových zákonů komise UNCITRAL o přeshraničním úpadkovém řízení. Návrh dále vyjasňuje problematiku souvisejících žalob v aplikační praxi, a to prostřednictvím kodifikace zásad, které SDEU judikoval ve věci C – 339/07, *DekoMarty*. Vedle toho má být zdokonalena i procesní stránka věci – návrh totiž zakotvuje požadavek, aby soud před zahájením úpadkového řízení *ex offio* přezkoumal svou příslušnost a současně to ve svém rozhodnutí relevantně zdůvodnil.

Navrhovaná revize úpadkového nařízení řeší také problémy vznikající kvůli zahájení vedlejších řízení, které často ohrožují úspěšnou záchranu či restrukturalizaci dlužníka. Dává tak např. příslušnému soudu možnost odmítnout zahájení nebo odložit vedlejší řízení v případě, že to není nezbytné pro ochranu zájmů místních věřitelů. Návrh zároveň ruší problematický požadavek, aby vedlejší řízení bylo řízením likvidačním, a představuje pravidla zaměřená na zefektivnění spolupráce a komunikace mezi správci podstaty a soudy při vedení hlavního a vedlejšího řízení.

³ Koncept centra hlavních zájmů (z angl. *Centre of Main Interest*) má zaručit projednání věci v jurisdikci, k níž má dlužník skutečnou vazbu.

Ke změnám dochází i v oblasti zveřejňování informací o úpadkovém řízení a přihlašování pohledávek. Navrhovaná právní úprava reaguje na neexistující povinnosti v tomto ohledu a zakotvuje soubor povinně zveřejňovaných informací, které mají být publikovány v rámci bezplatného a veřejně přístupného elektronického rejstříku. Tato povinnost se omezuje pouze na společnosti a osoby samostatně výdělečně činné. Součástí revize je i zavedení systému propojení vnitrostátních rejstříků, k nimž bude přístup prostřednictvím portálu evropské e-justice. Na základě návrhu mají být dále prováděcím aktem zavedeny standardní formuláře, které mají usnadnit přihlašování pohledávek zahraničních věřitelů. V neposlední řadě návrh upravuje řešení úpadku členů stejné skupiny společností, když zachovává individuální přístup typický pro stávající úpadkové nařízení. Stanoví přitom povinnou koordinaci insolvenčních řízení namířených proti různým členům jedné skupiny společností a vzájemnou povinnost spolupráce a výměny informací mezi příslušnými správci podstaty a soudy. Návrh celkově posiluje postavení zapojených správců podstaty, kterým poskytuje široké procesní nástroje (např. možnost žádat o přerušení jiného řízení, navrhovat záchranný plán pro členy skupiny či právo účastnit se schůze věřitelů).

- **Stanovisko vlády ČR:**

Česká republika obecně podporuje snahy Komise o modernizaci insolvenčního práva a zavedení efektivních postupů pro případy přeshraniční insolvence a je připravena se intenzivně zapojit do jednání na expertní úrovni. Předložený návrh revize nařízení o úpadkovém řízení pak považuje za odpovídající reakci na praktické zkušenosti členských států s aplikací předmětného nařízení a možnou cestu k posílení principů evropského (mezinárodního) úpadkového práva a ke snížení rizika tzv. insolvenčního turismu.

Z konkrétního hlediska ČR podporuje většinu navržených změn (mimo jiné např. snahu promítnout do revize dosavadní judikaturu Soudního dvora EU). V návrhu nicméně identifikovala některá dílčí problematická ustanovení, která bude třeba v průběhu sjednávání předpisu lépe zdůvodnit, přeformulovat, upravit nebo případně změnit. V tomto ohledu bude ČR prosazovat např. zúžení formulace ustanovení o přemístění tzv. centra hlavních zájmů dlužníka.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu byl projednáváním tohoto dokumentu pověřen Výbor pro právní záležitosti (JURI). Očekává se jeho 1. čtení v plénu.

Dokument bude současně projednáván v Radě EU ve složení pro spravedlnost a vnitřní věci (JHA) – část justice.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **b e r e n a v ě d o m í** předložený návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení;
2. **v í t á** iniciativu Komise zaměřenou na modernizaci insolvenčního práva a věří, že navržená revize předmětného nařízení přispěje ke zefektivnění evropského rámce pro řešení přeshraničních úpadků;
3. **p o d p o r u j e** rámcovou pozici vlády;
4. **ž á d á v l á d u**, aby ho informovala o dalším průběhu projednávání tohoto dokumentu.

Josef Šenfeld v. r.
ověřovatel výboru

Ivana Weberová v. r.
zpravodajka výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru